

Odborné stanovisko

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) ste doručili podnet, v ktorom namietate porušenie zákazu diskriminácie v oblasti poskytovania tovarov a služieb.

V zmysle § 1 ods. 2 písm. f) zákona o zriadení Strediska¹, Stredisko vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona². Stredisko vydáva v predmetnej veci nasledovné odborné stanovisko.

Z obsahu podnetu

Porušenie zákazu diskriminácie, ktoré namietate vo svojom podnete, malo spočívať v odmietnutí poskytnutia platenej služby „vyhlásenie oznámenia pre verejnosť a občanov obce“. Dopustiť sa ho malo vedenie obce – starosta a prednostka obecného úradu. Dôvod mal súvisieť s jeho obsahom. Občanov ste ním chceli informovať, že v obci sa budú natáčať televízne relácie – xxxxx a xxxxx. Žiadali ste ich, aby v prípade, ak pocítili nejakú krivdu zo strany vedenia obce, stavebného úradu obce, majúcu za následok porušenie ich občianskych a vlastníckych práv, alebo majú vedomosť o prieťahoch v stavebnom konaní, výkupe pozemkov alebo o nehospodárnom nakladaní s verejnými financiami, aby to oznámili na určenom mieste a v určenom čase.

Antidiskriminačná legislatíva a právne posúdenie

V zmysle § 1 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 3 písm. k) zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení je obec právnickou osobou, ktorá vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce. Pri poskytovaní služieb koná ako podnikateľ, pričom je povinná rešpektovať príslušné platné a účinné právne predpisy. Jedným z nich je zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Z ustanovenia § 4 ods. 3 tohto zákona vyplýva povinnosť obce vo vzťahu k spotrebiteľovi dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v poskytovaní výrobkov a služieb ustanovenú zákonom č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“) a zákaz odmietnuť poskytnutie služby, ktorá je v jej

¹ Zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva.

² Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“).

prevádzkových možnostiach. Ide o dve odlišné povinnosti obce vo vzťahu k poskytovaniu služieb spotrebiteľovi. Prvá je vymedzená formou príkazu k určitému pozitívnemu správaniu sa, druhá vo forme zákazu konkrétneho negatívneho konania.

Zákon o ochrane spotrebiteľa neupravuje bližšie, v čom spočíva povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania. Definíciu tejto povinnosti, ako i jednotlivé znaky porušenia zákazu diskriminácie, upravuje všeobecný právny predpis – antidiskriminačný zákon. Podľa neho je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti poskytovania tovarov a služieb (§ 3 ods. 1). Jej dodržiavanie spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodov, ktoré sú vymenované v § 2 ods. 1 antidiskriminačného zákona. Sú nimi pohlavie, náboženské vyznanie alebo viera, rasa, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotné postihnutie, vek, sexuálna orientácia, manželský stav a rodinný stav, farba pleti, jazyk, politické alebo iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, majetok, rod alebo iné postavenie alebo oznámenie kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. **Porušením zákazu diskriminácie teda nie je akékoľvek menej priaznivé zaobchádzanie, ale iba také, ktoré je motivované jedným z týchto dôvodov.** Bez jeho identifikácie teda nie je možné prijať záver o diskriminácii určitej osoby.

Pri skúmaní, či k menej priaznivému zaobchádzaniu s osobou došlo a z akého dôvodu, je dôležitý moment porovnávania. V prvom rade je nutné určiť porovnateľnú osobu alebo skupinu osôb s osobou, ktorá namieta porušenie zákazu diskriminácie, a až následne uvažovať o tom, či dôvod nerovnakého zaobchádzania je chráneným dôvodom diskriminácie. Treba pritom zdôrazniť, že **dôvod, pre ktorý došlo k menej priaznivému zaobchádzaniu, sa musí vzťahovať priamo na osobu, ktorá sa cíti byť diskriminovaná.** Musí ju charakterizovať alebo vyjadrovať určitý jej status, postavenie. Z princípu tento dôvod nemôže byť ľahko zmeniteľný, ale musí byť trvalejšej alebo nemennej povahy.

Z podnetu, ktorý ste doručili Stredisku, vyplýva, že **dôvod, pre ktorý Vám obec odmietla poskytnúť službu, sa netýkal Vás ako osoby, ale determinujúcim bol obsah služby, ktorá Vám mala byť poskytnutá.** Obec Vám teda neodmietla poskytnúť službu z dôvodu Vašej vrodenej charakteristiky alebo Vášho statusu, ale odmietla Vám poskytnúť službu s určitým obsahom. Tú by, ako je možné dôvodne očakávať, odmietla poskytnúť komukoľvek, kto by o ňu požiadal. V tomto prípade teda nie je možné prijať záver o diskriminácii, keďže neexistuje osoba alebo skupina osôb, ktorej by bola služba s obdobným alebo s rovnakým obsahom poskytnutá. Vzhľadom na to, že neexistuje porovnateľná osoba alebo skupina osôb, **nie je možné hovoriť ani o menej priaznivom zaobchádzaní, ktoré je imanentnou súčasťou porušenia zákazu diskriminácie.**

Vylúčenie porušenia zákazu diskriminácie obcou pri poskytnutí služby však neznamená, že obec postupovala v súlade so zákonom. Ako už bolo vyššie uvedené, § 4 ods. 3 zákona o ochrane spotrebiteľa zakazuje odmietnutie poskytnutia služby, ktorá je v prevádzkových

možnostiach predávajúceho. Dozor nad dodržiavaním tohto zákazu vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia.

Záver

Obec sa odmietnutím poskytnutia služby, ktorej obsahom malo byť vyhlásenie oznamu informujúceho občanov, že v obci sa budú natáčať televízne relácie a vyzývajúceho ich, aby v prípade, ak pocítili nejakú krivdu zo strany vedenia obce, stavebného úradu obce, majúcu za následok porušenie ich občianskych a vlastníckych práv, alebo ak majú vedomosť o pried'ahoch v stavebnom konaní, výkupe pozemkov alebo nehospodárnom nakladaní s verejnými financiami, aby to oznámili na určenom mieste a v určenom čase, nedopustila porušenia zákazu diskriminácie.

Dôvodom odmietnutia poskytnutia služby nebola Vaša osobná charakteristika, Vaše postavenie alebo Váš status, ale jej obsah. Je pritom dôvodné predpokladať, že službu s rovnakým alebo obdobným obsahom by neposkytla obec ani inej osobe. Nie je preto možné hovoriť o menej priaznivom zaobchádzaní s Vami v porovnaní s inou osobou, ani o odmietnutí poskytnutia služby z dôvodu, ktorý by bol chránený antidiskriminačným zákonom.

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka